

Lopend Vuur

blad voor onverhard wandelen

jaargang 23 • nummer 2 • augustus 2017 • prijs € 2,50

In dit nummer o.a.

- Wandelroutenetwerk Utrecht fase B opgeleverd
- Rondwandeling vanaf Vorden
- Vereniging TeVoet levert specificaties op voor ideale routeplanner

Van de redactie

Dit nummer bevat een aantal artikelen, waarin activiteiten van actieve TeVoeters voor het voetlicht wordt gebracht. Zowel in het Utrechtse als in het Zuid-Hollandse waren leden van TeVoet actief bij de realisatie van wandelroutenetwerken. Andere TeVoet leden hebben een specificatie gemaakt waaraan een ideale digitale routeplanner zou moeten voldoen voor de wandelaar. Deze specificatie is breed verspreid onder ontwikkelaars en organisaties. Vereniging TeVoet hoopt

hiermee dat aanpassingen aan bestaande routeplanners en nieuwe aan deze specificatie gaan voldoen ten bate van de wandelaar.

Wil je nog meer weten waar leden van TeVoet actief in geweest zijn, kijk op de website onder regio's en organisatie en lees de verslagen van de regio's over 2016 en het verslag van het bestuur. Daarnaast doen we in dit nummer weer veel suggesties om mooie gebieden in Nederland te ontdekken, waar je

grotendeels onverhard kunt lopen. Wil je een keer meelopen met een TeVoet wandeling, kijk op de activiteitenagenda, er staan twee TeVoet wandelingen aangekondigd. Houdt ook de website van TeVoet in de gaten voor wandelingen. Suggesties en artikelen voor een volgend nummer van Lopend Vuur blijven altijd welkom. Veel lees- en wandelplezier gewenst!

Colofon

Lopend Vuur is het ledenblad van TeVoet, vereniging van wandelaars. Het verschijnt drie keer per jaar.

TeVoet, vereniging van wandelaars

- voor meer en betere onverharde wandelmogelijkheden;
- voor behoud en herstel cultuurhistorische paden.

Ons motto, 'onverhard van dorp tot dorp'. Meer informatie op www.tevoet.nl. TeVoet is aangesloten bij de Stichting Wandelnet.

Het lidmaatschap van TeVoet bedraagt € 17,50 per jaar. Het lidmaatschap wordt automatisch verlengd, tenzij vóór 1 december schriftelijk is opgezegd bij de ledenadministratie. Met ingang van 1 januari 2016 is TeVoet door de belastingdienst erkend als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

Redactie Lopend Vuur

Redactieadres: Koningin Emmastraat 51, 4205 BL Gorinchem, tel 0183 622300, redactielopendvuur@tevoet.nl
Ledenadministratie
Voor verhuizingen, aanmelden nieuwe leden:
Ledenadministratie TeVoet,
P.C. Hooftlaan 111, 3351 EL Papendrecht,
ledenadminstratie@tevoet.nl
bankrekening NL49 INGB 0000 3726 85

van TeVoet
KvK nummer 40517799

Secretariaat

Secretariaat TeVoet, Vlasstraat 14, 3572 TT Utrecht, info@tevoet.nl

Contactpersonen in de regio

TeVoet werkt met contactpersonen in de regio

- Groningen: groningen@tevoet.nl
- Drenthe: drenthe@tevoet.nl
- Friesland: Ben Rutten, Frittemaleane 16, 8604 XB Sneek, tel. 06-42874357, friesland@tevoet.nl
- Flevoland: Jan Frederik Lubbers, Siriusstraat 3, 8303 ZZ Emmeloord, tel. 0527-697706, flevoland@tevoet.nl
- Utrecht: Ineke Thierauf, Vlasstraat 14, 3572 TT Utrecht, tel. 030-2730658, utrecht@tevoet.nl
- Noord-Holland: Fred Triep, Zonhovenstraat 29, 1066 MA Amsterdam, tel. 020-6155502, noord-holland@tevoet.nl
- Gelderland: Nico Vlasveld, Everwijnlaan 11, 6816 RC Arnhem, tel. 026-4457852, mobiel 06-12534316, gelderland@tevoet.nl
- Zuid-Holland: Eeffien Huizing, Bernhardlaan 10, 2851 XD Haastrecht, tel.

0182-501483, zuid-holland@tevoet.nl

- Zeeland: zeeland@tevoet.nl
- Brabant: Harry Benschop, Loveren 33, 5111 TA Baarle Nassau, tel. 013-5902960, noord-brabant@tevoet.nl
- Limburg: Diny van Faassen, Ravensbosstraat 23, 6336 XG Arensenghout, tel. 06-51717810, limburg@tevoet.nl

Bestuur TeVoet

- Voorzitter: José Noijons (voorzitter@tevoet.nl)
- Secretaris: Ineke Thierauf (secretaris@tevoet.nl)
- Penningmeester: Nico van Delft (penningmeester@tevoet.nl)
- Lid: Bertie Schonk (lid@tevoet.nl)

Aan deze Lopend Vuur werkten mee:

Bert van den Berg, Rien van den Berg, Paul Crijns, Nico van Delft, Jos van der Heide, Frans Meijdam, José Noijons, Marijke van Steenis en Ineke Thierauf

Vormgeving en opmaak: SMG-Groep Hasselt

Volgend nummer verschijnt in december 2017. Inleveren kopij vóór **1 november 2017**.

Inhoud

jaargang 23 • nummer 2 • augustus 2017

Op de omslag

6

Wandelroutenetwerk Utrecht fase B opgeleverd

16

Rondwandeling vanaf Vorden

19

TeVoet levert specificaties op voor ideale routeplanner

4

Verenigingsnieuws

7

Van de penningmeester

8

Wandeling Korenburgerveen

10

Nieuwe NS wandelingen

11

Zuiderzeepad vernieuwd

12

Wandeling Kollumerwaard

14

Rondwandeling Duinen en Valleien Oostvoorne

18

De mooiste wandelingen door Delfland

20

Munnikenland weer goed te belopen

22

Wandelnetwerk Alblasserwaard en Vijfheerenlanden gereed

23

Marker Wadden, straks ook voor de wandelaar

24

Activiteitenagenda

Kort verslag van de Algemene Ledenvergadering van de Vereniging TeVoet, gehouden op zaterdag 20 mei 2017

Vijftien leden van de vereniging woonden de algemene ledenvergadering bij. Lid Manuel Dekkers heeft zijn wandelgidsen, boekjes en mappen ter beschikking gesteld aan de leden. Na afloop van de vergadering hebben diverse leden alle boekjes in dank meegenomen. De voorzitter wijst op het feit dat zich nog steeds geen vijfde bestuurslid heeft aangemeld, hoewel de statuten eisen dat het Bestuur uit vijf leden bestaat. Een oproep in Lopend Vuur heeft geen resultaat gehad. Geen van de aanwezigen bij deze ALV meldt zich aan.

Jaarverslagen van de regio's

Uit de jaarverslagen van de regio's Zuid-Holland, Utrecht, Flevoland, Limburg, Noord-Holland, Gelderland en Friesland blijkt dat leden zeer actief zijn. Enige punten uit de discussies naar aanleiding van de regioverslagen:

- Wandelnet heeft een modelbrief ontworpen waarin gemeenten gewezen kan worden op de wandelbelangen in de gemeente en de noodzaak die te borgen in omgevingsvisies en de daarop gebaseerde omgevingsplannen.
- Het is van belang om met provinciebesturen samen te werken bij het uitvoeren en de coördinatie van wandelprojecten.
- Op diverse plaatsen zijn routenetwerken ontwikkeld en in ontwikkeling

waarbij TeVoet-leden met hun grote kennis van de omgeving een belangrijke rol hebben gespeeld en spelen.

- Wandelnetwerken lopen soms over fietspaden, hoewel alternatieve onverharde paden beschikbaar zijn.
- Helaas werken landgoedeigenaren niet altijd mee bij het ontwikkelen van routenetwerken en houden ze vast aan klassieke paaltjesroutes.
- In veel regio's wordt samengewerkt met de belangenbehartigers (vrijwilligers) van Wandelnet. De indruk is dat deze samenwerking bij het betrekken van TeVoet regiocontactpersonen door Wandelnet verbeterd zou kunnen worden.
- De vereniging TeVoet is niet altijd voldoende zichtbaar bij presentaties

door Wandelnet, zeker als een activiteit vooral door TeVoeters is uitgevoerd.

- In Friesland zijn ook de vrijwilligers van de KWBN erg actief op provinciaal niveau. De provincie lijkt dat daar als de belangrijkste contactorganisatie te zien op het gebied van wandelen.
- TeVoet Zuid-Holland heeft vele subregio's met eigen jaarverslagen.

Jaarverslag Bestuur

Naar aanleiding van het jaarverslag van het Bestuur wordt onder andere het volgende opgemerkt:

- Het Bestuur heeft gesprekken gevoerd met de directeur van het Bureau van de Stichting Wandelnet en de functionaris verantwoordelijk voor de belangenbehartiging van Wandelnet. Daarbij zijn de volgende punten aan de orde gekomen:
  - Intensiveren samenwerking Wandelnet en TeVoet;
  - Relaties tussen "Belangenbehartigers" (Wandelnet) en Regiocontactpersonen (TeVoet);
  - Keurmerk van TeVoet voor bepaalde bestaande paden op wandelzoekpagina;
  - Aandacht voor nieuwe door TeVoet ontwikkelde paden op wandelzoekpagina.
- Op basis van de reacties van Wandelnet naar aanleiding van bovengenoemde gesprekken heeft het Bestuur besloten verder geen acties te ondernemen voor een nauwere samenwerking tussen de Vereniging TeVoet en de Stichting Wandelnet. Dit laat natuurlijk onverlet dat individuele leden van TeVoet (intensief) met Wandelnet zullen samenwerken.
- De Belastingdienst heeft onze vereni-

ging met terugwerkende kracht tot 1 januari 2016 erkend als vereniging die voldoet aan de regels voor een ANBI. Als gevolg hiervan kan een lid de contributie over 2016 en later onder giften aftrekken voor de inkomstenbelasting. Dit uiteraard als men voldoet aan de giftenregeling.

- In de afgelopen periode is de ledenadministratie verder up-to-date gebracht en zijn gegevens aangevuld. Mede hierom heeft de ledenadministrateur Marijke van Steenis besloten om haar werkzaamheden voor TeVoet te beëindigen. Het Bestuur bedankt Marijke voor haar vele inspanningen en zal daar nog extra aandacht aan besteden als de overdracht van de administratie is voltooid.
- Wederom het verzoek aan de leden om hun e-mailadres door te geven aan de penningmeester en de secretaris.
- Het Bestuur heeft met de webbeheerder Peter Both en met de webbouwer Maria Clarke gesprekken gevoerd die hebben geleid tot een nieuw ontwerp. De website moet wervend zijn voor nieuwe leden en ook een communicatieplatform voor leden. De discussie gaat er met name over in hoeverre de website en de daarop geplaatste wandelingen oproepbaar zijn door iedereen (ook niet-leden). De meningen zijn hierover verdeeld.
- Door de Werkgroep Digitale Wandelrouteplanner van TeVoet zijn minimale eisen voor een wandelrouteplanner opgesteld. De werkgroep bestond uit Bertie Schonk, Alice Drenthe, Frans Meijdam, Fred Triep, André van Atten en Bart den Dolder. Het eindverslag is gedrukt en aan vele belanghebbenden toegestuurd. Er zijn reeds positieve reacties komen van wandelroute-ontwikkelaars en van de ANWB.
- In september 2017 wil het Bestuur

een extra inhoudelijke vergadering houden met actieve leden over de toekomst van Lopend Vuur.

Financiën

De penningmeester presenteert de jaarrekening 2016. Het eigen vermogen is gestegen naar € 15.169. Het resultaat is bijna € 1.000 positief. In 2016 waren er 506 betalende leden. Het Bestuur wordt decharge verleend voor het gevoerde financieel beleid.

Voornemens en Activiteiten 2017

Het Bestuur kondigt een aantal activiteiten aan voor het jaar 2017:

- Organiseren van halfjaarlijkse bijeenkomsten voor actieve leden over inhoudelijke zaken.
- Verdere ontwikkeling van de website. Deze moet in het najaar van 2017 actief zijn.
- Verder overleg over vorm en inhoud van het tijdschrift Lopend Vuur, onder andere ook advertentiebeheer (ook zelf advertenties in bevriende bladen als mogelijkheid, genoemd worden klim/bergsport, Nivon, rugzaklopers).
- Contacten met andere verenigingen. Gesprekken worden gepland met:
  - de Koninklijke Wandelbond Nederland (KWBN). Met 100.000 leden vormt de KWBN een grote sportbond binnen de NOC-NSF. De KWBN heeft een aantal wandelroutes uitgebracht. Een geplande fusie met Wandelnet is niet doorgegaan.
  - Nederlands Instituut voor Volksontwikkeling en Natuurvriendenwerk (Nivon). Het Nivon beheert eigen LAW's. Nivon heeft circa 2500 vrijwilligers en 17.000 leden (2017), die per jaar meer dan 1500 activiteiten organiseren, van kinderkamp tot seniorennetwerk, van Pieterpad tot natuurvriendenhuizen. Ook

organiseert Nivon actieve reizen met oog voor respect voor de natuur en zonder winstoogmerk.

- Vereniging Trage Wegen. Trage Wegen is een Vlaamse vereniging zonder winstoogmerk, die zich de herwaardering van buurtwegen, veldwegen, kerkwegels (kerkpaden), holle wegen, oude spoorbeddingen en jaagpaden ten doel stelt. Daarmee wordt bedoeld dat de vereniging zich inzet voor het heropenen, behouden, herstellen en ontwikkelen van voet-, ruit- en fietspaden.
- Contacten met de Regio's, onder andere over het eens per jaar organiseren van een wandeling in iedere regio.

Begrotingen

De begroting 2017 heeft een negatief resultaat van € 1.700, dit wordt veroorzaakt door de opzet van een nieuwe website. In de voorlopige begroting 2018 zijn de kosten van Lopend Vuur naar beneden bijgesteld omdat er een iets andere opzet, andere drukker enz. voor 2018 wordt overwogen. Hierdoor sluit die begroting weer positief. Flink wat leden betalen meer dan de contributie.

Rondvraag

- 11 november 2017 is er een vergadering gepland voor actieve leden.
- Vereniging Midden Delfland heeft 40 ommetjes opgezet met folders, zie <https://www.middendelflandvereniging.nl/40-ommetjes/>
- Het zou nuttig zijn om één standaard te maken voor het melden van knelpunten in routes bij de diverse meldpunten. Één meldpunt zou ook handig zijn.
- Het zou een goed idee zijn om sponsors te zoeken, zoals bijv. Bever.

Trotse TeVoet leden: weer een fase Wandelroutenetwerk Utrecht opgeleverd!

Vrijwilligers worden bedankt

Op de foto links 5 TeVoet leden (van de 10 betrokken TeVoet leden) die in het zonnetje werden gezet voor hun bijdrage aan het ontwerpen en controleren van de zg. fase B van het Wandelroute Knooppunten Systeem in Utrecht. Nu werd het deel gemeentes Utrecht en Vianen, Vechtstreek en Noorderpark geopend. Twee jaar geleden vierden we de opening van het eerste deel, fase A: Utrecht West. Zoals de trouwe lezers weten: TeVoet is al vanaf het prille begin zeer actief bij de ontwikkeling van dit netwerk. Vijf jaar geleden hebben we de basis gelegd met een inventarisatie van alle bestaande en mogelijke nieuwe wandelroutes tot een volledig wandelnetwerk door de hele provincie Utrecht. Het eindproduct van deze inventarisatie is opgenomen in het provinciale GIS systeem en wordt bij elke vervolgfase als basis gebruikt. Afgelopen voorjaar hebben TeVoet leden samen met vrijwilligers van andere organisaties de concretisering van het ontwerp opgeleverd voor het wandelroutenetwerk in de Kromme Rijn streek (fase C). En de ontwikkelingen gaan de komende jaren verder. Het hele project wordt getrokken door de Recreatie Midden Nederland. Hun persbericht verteld:

Wandelroutenetwerk Provincie Utrecht flink uitgebreid

De provincie Utrecht is 500 kilometer bewegwijzerde wandelroutenetwerk rijker. Afgelopen dinsdag 6 juni openden Gedeputeerde Mariëtte Pennarts-Pouw en de bestuurders van de recreatie-

schappen en gemeenten officieel het wandelroutenetwerk, dat door Recreatie Midden-Nederland is gerealiseerd. Pennarts zette symbolisch de eerste stap in het netwerk, door haar voetafdruk op de wandelkaart te zetten. Bestuurders onthulden tegelijkertijd een knooppunt-paal. De oplevering en opening van het wandelroutenetwerk vond plaats tijdens een feestelijke bijeenkomst in Slot Zuylen in Oud-Zuilen.

1.100 Kilometer wandelroutenetwerk in de regio

Met de oplevering van deze 500 kilometer aan wandelroutes in het Groene Hart Utrecht-Midden (Vechtstreek, Noorderpark, gemeentes Utrecht en Vianen), is een regio-dekkend wandelroutenetwerk van in totaal 1.100 kilometer in Provincie Utrecht tot stand gekomen. Het Utrechtse wandelroutenetwerk sluit aan op wandelroutenetwerken in aangrenzende provincies.

Het wandelroutenetwerk bestaat uit een knooppuntenstelsel. De knooppunten zijn met palen en markeringschildjes aangegeven en op informatiepanelen staat een kaart van de omgeving. Het netwerk is ook te raadplegen via een digitale routeplanner, een app voor iPhone en Android en gedrukte kaarten, die verkrijgbaar zijn bij de lokale VVV's en de webshop van Recreatie Midden-Nederland. Zie voor bestellen van kaarten, downloaden app én melden van problemen: <https://recreatiemiddennederland.nl/routes/>

Wandelen in Utrecht nog ondergewaardeerd

Het Utrechtse wandelroutenetwerk is het resultaat van de samenwerking tussen provincie, recreatieschappen, gemeentes en terreinbeheerders en helpt de provincie Utrecht aantrekkelijker te maken voor recreanten. Uit de Nationale Wandelmonitor van Wandelnet (2010) kwam naar voren, dat recreanten de wandelmogelijkheden in provincie Utrecht nog onvoldoende waardeerden. De omgeving kreeg wel een voldoende, maar het landschap werd als 'rommelig' ervaren door de diversiteit in bewegwijzerde wandelroutes. Ook vond men de wandelroutes onderling onafhankelijk en de bewegwijzering onvolledig of slecht onderhouden en de regio als wandelgebied onvoldoende gepromoot. Daarom zijn de samenwerkende partijen in 2013 begonnen met de aanleg van het eerste wandelroutenetwerk in Provincie Utrecht: Groene Hart Utrecht-West. Hierbij zijn ook wandelorganisaties zoals Wandelnet, Landschap Erfgoed Utrecht, Te Voet en vele vrijwilligers betrokken. Doel is uitbreiding van het wandelroutenetwerk naar de rest van de provincie. Dat doel is, met de oplevering en opening van wandelroutenetwerk Groene Hart Utrecht-Midden afgelopen dinsdag, weer een flink stuk dichterbij gekomen.

LAW's, streekpaden, Klompenpaden, Themaroutes en nieuw Vredevoetpad in Wandelroutenetwerk

Zoveel mogelijk zijn allerlei bestaande

wandelroutes opgenomen in het Wandelroutenetwerk met knooppuntpalen in de provincie. Een voorbeeld zijn de vorige week tegelijkertijd bij Tienhoven geopende Zoddepad (klompenpad van het Landschap Erfgoed Utrecht) en het Vredevoetpad (Natuurmonumenten). Deze routes lopen voor driekwart over dezelfde paden. Deze route loopt over nieuwe onverharde paden door natuurontwikkeling geopend in de polders van Tienhoven. Natuurmonumenten

geeft op hun website een mooie omschrijving: een gloednieuw wandelpad geopend in Tienhoven. Het zogeheten Vredevoetpad is ruim 7 km lang en start bij Streekmuseum Vredegoed in Tienhoven. Via dijkjes en langs poelen kunt u het oer-Hollandse landschap van Tienhoven van dichtbij beleven. De route komt langs de historische molen de Trouwe Wachter, de Tienhovense plassen en voert u door het karakteristieke dorp Tienhoven.

Nog niet alles perfect: meldt afwijkingen!

Routenetwerken ontwerpen en realiseren is mensenwerk met vele betrokken organisaties en werkers. Nog niet alles is perfect op de kaarten en in het veld. Op de site <https://recreatiemiddenland.nl/routes/> staat een site om afwijkingen en problemen te melden. Iets gezien, meldt!

Ineke Thierauf

Het Vredevoetpad: nieuw onverhard pad bij Tienhoven door Natuurmonumenten.

Van de penningmeester:

Op de ledenvergadering heb ik al aangegeven dat er twee leden zijn die weigeren de contributie te betalen en door mij op non-actief zijn gezet (krijgen geen informatie en Lopend Vuur meer) en dat verder alle leden hun contributie 2017 hebben betaald. Velen met daarnaast een extra bedrag als extra gift, hetgeen een totaalbedrag van ca. € 1.500 heeft opgeleverd. Hartelijk dank daarvoor.

Daarnaast is er naar de leden die hun e-mailadres hebben doorgegeven het volgende bericht gezonden:

Beste TeVoeter,

Van diverse leden hebben wij de vraag gekregen of het ook mogelijk is om de contributie als periodieke gift aan te merken, waardoor er geen grens zit aan de aftrekbaarheid van de contributie aan onze vereniging.

Het heeft even geduurd voor wij antwoord hebben gekregen op deze vraag aan de belastingtelefoon.

Inmiddels hebben wij het antwoord gekregen dat contributie als periodieke gift volledig aftrekbaar is voor de inkom-

stenbelasting –ingående voor betalingen na ondertekening van het formulier dus vanaf contributiejaar 2018 -, mits dit tenminste voor 5 jaar wordt aangegaan.

Let op: alleen overlijden kan je van de plicht tot die 5 jaar ontslaan.

De belastingdienst geeft het advies om niet het huidige contributiebedrag te nemen, maar een hoger bedrag waardoor eventuele contributieverhogingen ook aftrekbaar blijven. Voor onze vereniging zou dit bijvoorbeeld € 25,00 kunnen zijn, in plaats van € 17,50 (contributie 2018), zodat ook bij verhoging van het contributiebedrag dit geheel aftrekbaar blijft.

Om voor deze regeling in aanmerking te komen dien je de volgende stappen te ondernemen:

1. www.belastingdienst.nl
2. Vul bij zoek in: "periodieke giften"
3. Klik op "periodieke giften overeenkomst"
4. Klik op "overeenkomst periodieke giften"

5. Klik op "periodieke giften in geld" Dan zie je een formulier dat je in kan vullen en aan de penningmeester (P.C. Hooftlaan 111, 2251 EL Papendrecht) kan sturen.

Het bestuur wil in verband met besparing op portokosten graag het e-mailadres van alle leden hebben, zodat we ook tussentijds informatie naar je toe kunnen sturen.

Als je eind juni bovenstaande mail niet hebt ontvangen, wil dat zeggen dat we je mailadres nog niet hebben of dat die onbestelbaar is terug gekomen.

Graag ontvangen wij van de leden die dit bericht niet hebben ontvangen alsnog hun e-mailadres via ledenadministratie@tevoet.nl.

Nico van Delft

LOPEND VUUR

ROUTE

Wandeling door het Korenburgerveen

Mooi paadje langs het veld

Deze wandeling voert je langs en door het Korenburgerveen. Het Korenburgerveen wordt vaak als verzamelaam gebruikt voor verschillende veengebieden en bestaat naast het Korenburgerveen ook uit veengebieden met de naam Vragenderveen en het Meddoseveen.

De venen zijn restanten van veel grotere veengebieden die zijn afgegraven voor brandstof en in gebruik zijn genomen als agrarisch gebied.

Het Korenburgerveen is in handen van Natuurmonumenten. Het Vragenderveen was in handen van verschillende eigenaren die het hebben ingebracht in de Stichting Marke Vragender Veen. Onderweg krijg je bij een uitkijktoren informatie over de flora en fauna van het gebied, maar ook informatie over Joodse onderduikers uit Winterswijk die

in de 2e wereldoorlog hier bescherming zochten en door verraad opgepakt zijn.

We zagen tijdens onze wandeling een ijsvogeltje die na wat heen en weer vliegen tussen bosje en poel een visje ving en in zijn keel liet verdwijnen. Helaas zagen we ook een dode das op de weg liggen, dus ook dit dier komt hier waarschijnlijk voor (dassen leven namelijk in familieverband).

De laatste jaren is er ook een paartje kraanvogel in het gebied aanwezig ge-

weest, de kraanvogel is dermate schuw, dat deze niet snel gezien zal worden. De route kan drassig zijn. Natuurmonumenten raadt laarzen aan, maar goede hoge wandelschoenen bieden ook naar verwachting goede bescherming. Tijdens onze wandeling lag alles er droog bij.

Je loopt eerst een tijdlang door het landgoed Mentink, dat ook in handen is gekomen van Natuurmonumenten en langs de randen van het veen. Een deel van de weiden en akkers liggen hoger ten opzichte van het omliggende land, ontstaan door jarenlange bemesting van de grond.

Pas in de tweede helft van de wandeling ga je ook door het veen heen.

Routebeschrijving vanaf het station Winterswijk West

Ga vanaf het perron of vanaf de parkeerplaats de overweg over en meteen rechtsaf een olifantenpaadje in dat meteen uitkomt op een grindweg. Deze grindweg volgen, die eerst langs het spoor loopt (later zie je het bordje Grotersweg).

Na een bocht naar rechts (aan je rechterhand een boerderij), ga je linksaf een paadje in met een bord Natuurmonumenten Mentink. Het is een route met een gele pijl. Bij keuzepunt (kp) H47 ga je rechtdoor, steeds route met gele pijl volgen. Bruggetje over en rechtsaf. Op T kruising rechtsaf zandweg. Daarna de eerste weg linksaf, Mentinkweg, zand/

Boerderij van de streek

OM TE LOPEN

De gelopen route is ongeveer 17 kilometer lang en grotendeels onverhard. Horeca onderweg is schaars, helemaal aan het begin wordt er op het landgoed Mentink verwezen met een bordje naar een horeca gelegenheid en bijna aan het eind de genoemde gelegenheid.

Verdere informatie over de route vind je in het handboek van Natuurmonumenten. De pijltjes routes zijn goed gemarkeerd in het veld. Voor de zekerheid (bijvoorbeeld als er ineens een pijltje ontbreekt) is de route uitgebreider beschreven. Het gebied is het gehele jaar open, maar door de kwetsbare natuur zijn honden niet toegestaan. Er is een parkeerterrein bij het station Winterswijk West en voor treinreizigers is het startpunt uiteraard goed bereikbaar.

grindweg in. Op T kruising bij kp H32 linksaf (Dollemanweg) en bij kp H43 rechtsaf bospad. Op viersprong bij kp H28 linksaf. Vóór klinkerweg rechtsaf, graspad. Bij huis nummer 4B de klinkerweg op, deze weg wordt een grindweg.

De weg buigt naar links. Vóór kp H58 linksaf, je verlaat de route met de gele pijl en gaat het Korenburgerveen in. Je gaat nu de route met de groene

(en blauwe) pijl volgen, die op palen is aangebracht met een rode kop.

Het is een route door open veld, daarvoor niet goed te beschrijven, maar als je steeds uitkijkt naar de volgende paal met de rode kop, kan het niet missen. Ook wordt er in bepaalde delen een graspad gemaaid voor de wandelaar. Je loopt langs de rand van het Vragenderveen, aan je linkerkant zie je het cultuurland, weiden en maisakkers.

Op een gegeven moment gaat de blauwe route naar links en komt de gele route erbij. Hier ga je rechtsaf, volgt nog steeds de route met de groene pijl. Bij kp A66 rechtsaf, met de route met de groene pijl mee, de gele pijl wijst naar links.

Je komt uit bij een uitkijktoren, waar je het gebied kan overzien en je vind er informatie over de historie en de flora en fauna.

Je gaat verderop langs de spoorlijn lopen over een graspad. Daarna rechtsaf de spoorlijn over en volgt even de asfaltweg.

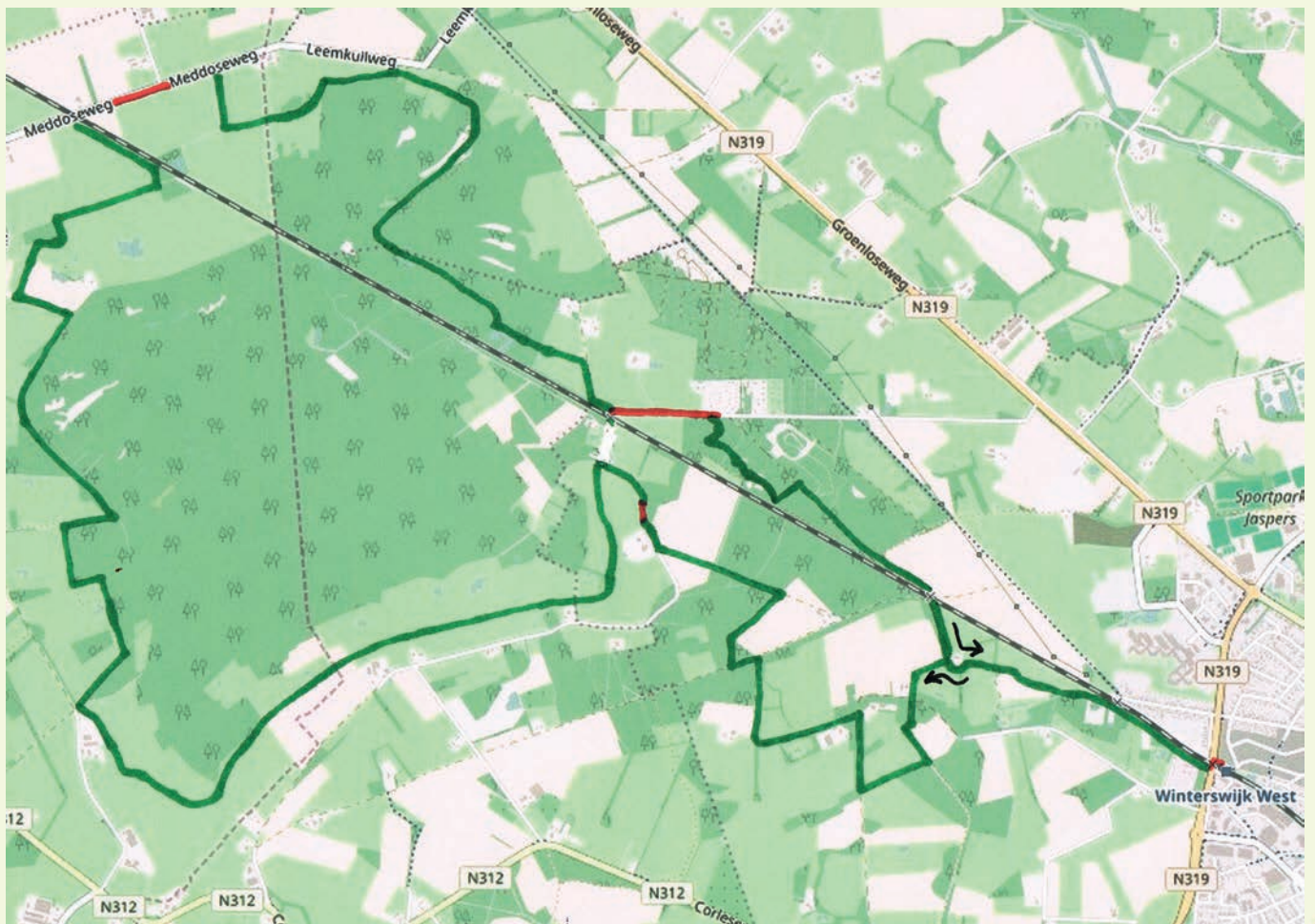
Dan de eerste grasweg rechtsaf (nog steeds de groene pijl volgen). Je gaat nu een tijd dwars door het Meddoseveen lopen. Bij kp T73 rechtsaf, je verlaat het

Zicht op het veen vanuit uitkijktoren

gebied. Bij kp H36 rechtdoor Meekertweg, klinkerweg, je verlaat de route met de groene pijl! Je gaat nu de route met de gele pijl volgen. Daarna rechtsaf, de Arrasveld weg in, bij kp H79. Als je hier niet rechtsaf gaat, maar rechtdoor loopt vind je 150 meter verder de horecagelegenheid Restaurant De Rommelpot (www.restaurantderommelpot.nl). De Arrasveldweg is een zandweg.

Daarna de eerste weg rechtsaf, met bord Natuurmonumenten Mentink, nog steeds de route met de gele pijl. Je komt later weer op de grotere zandweg uit, gaat de spoorlijn over en je bent weer op de Grotersweg, passeert aan je rechterhand het paadje waar je aan het begin in bent gegaan (daar verlaat je de route met de gele pijl) en blijft de zandweg volgen tot je weer bij het station Winterswijk West komt.

Nieuwe NS-wandelingen 2017: van het (platte) land naar de stad

OM TE LOPEN

De wandelingen zijn te downloaden via de site van Wandelnet (mits ingelogd): <http://wandelnet.nl/themas/ns-wandelingen> of via de site van de NS: <http://www.ns.nl/dag-je-uit/wandelen>.

De OV-stappers ('oude' NS-wandelingen) zijn te vinden via <http://wandelnet.nl/ov-stappers-1>.

De vier nieuwe NS-wandelingen die op 1 april 2017 zijn gepubliceerd, lijken een al langer bestaande trend te bevestigen: elk van de wandelingen toont twee gezichten. Begonnen in het buitengebied, wordt veelal geëindigd met een stadswandeling. Het sterkste voorbeeld hiervan is de wandeltocht rond en in Dordrecht. TeVoet nam de proef op de som.

Stadswandeling

Als eerste dus de wandeltocht 'Eiland van Dordrecht'. Deze gaat van station Dordrecht Stadspolders (dat bediend wordt door Arriva) naar NS-station Dordrecht. Lengte 10 km, waarvan volgens opgave 25% onverhard. De route maakt overigens niet, zoals gebruikelijk, gebruik van een langeafstands- of streekpad, maar van het Wandelnetwerk Drechtsteden.

Vanaf het beginpunt ben je al snel bij het Wantij, dat je volgt via een graspad. Bijzonder is wel dat je tot in de stad het water blijft volgen. Even later loop je nog een stuk over een onverhard dijkje, maar daarna is het gedaan met het onverhard. Via de wijk rond het Energie-

huis (de 'culturele hotspot' van Dordrecht) kom je in de historische binnenstad, waar het een echte stadswandeling wordt, compleet met suggesties voor museumbezoek en andere bezienswaardigheden.

Hulshorster zand

Een ander voorbeeld is de wandeltocht 'Hierendse Poort', tussen de NS-stations Nunspeet en Harderwijk. Deze vervangt de wandeling 'Elburg', die eveneens startte in Nunspeet (en die overigens nog wel als OV-stapper te vinden is). De totale afstand is 20 km; door gebruik te maken van de busdienst kan de wandeling worden ingekort, of opgedeeld in tweemaal ca. 10 km. De route maakt

grotendeels gebruik van het Zuiderzeepad. Ongeveer 40% van de afstand gaat over onverharde ondergrond. Dit geldt met name voor het eerste gedeelte, tussen Nunspeet en Hierden. Je loopt daar door bos en over landgoederen, waarbij je onder andere het Hulshorsterzand doorkruist (hoe onverhard wil je 't hebben!). Naarmate het eindstation nadert, krijgt de verharde weg echter de overhand. Eerst gaat het nog door landelijk gebied, maar ten slotte eindigt de route in het drukke en toeristische Harderwijk.

Oud en nieuw

Ook nieuw zijn:

- de route Waterlinie Culemborg, 13,5 tot 17 km, van station Houten-Castellum naar Culemborg. Deze maakt gebruik van de markeringen van Utrecht Te Voet en van het Waterliniepad. Het gaat voor ca. 50% over onverharde ondergrond, afhankelijk van het seizoen: van 1 april tot 1 oktober is het mogelijk door de uiterwaarden te 'struinen'. Een andere mogelijkheid is overvaren met de Liniepont. Kijk voor de vaarperiodes op de website <http://www.uiterwaarde.nl/pontjes/neder-rijn-lek/liniepont>, in elk geval dagelijks van 1 juli t/m half september. De stadswandeling door Culemborg neemt naar verhouding geen groot deel in beslag.
- de route Limburgs Plateau, 6,5 tot 11 km over het Pelgrims- en Pieterpad van Spaubeek naar Sittard. Volgens opgave eveneens ca. 50% onverhard waarvan het laatste deel door de stad.

Ten slotte de vier wandelingen die dit jaar het veld moesten ruimen: naast de al genoemde wandeling van Nunspeet naar Elburg, zijn dat De Weelen-Enkhuizen, Savelsbos en de 2-daagse Texel.

Hulshorsterzand

Het vernieuwde Zuiderzeepad in de kop van Noord-Holland

Het Zuiderzeepad, het Lange-Afstand-Wandelpad rond de voormalige Zuiderzee, heeft een nieuwe gids. Het traject is grondig opgeknapt en op veel punten verbeterd. De route gaat nu ook over de Afsluitdijk en is met 490 km genieten de langste rondwandeling van Nederland.

Wandelen langs de Friese kust over de Afsluitdijk en de IJsselmeerdijk in Noord-Holland

“Hoe leuk zou het zijn als je echt rondom het IJsselmeer en het Markermeer kunt wandelen?” bedacht de werkgroep van het pad een paar jaar geleden. En dus werden de mogelijkheden verkend om de Friese kust, de 30 km lange Afsluitdijk – een uitdaging voor elke wandelaar! – en de IJsselmeerdijk in de kop van Noord-Holland bij het pad te betrekken.

Waar tot voor kort Stavoren het eindpunt van de route was en je met de boot kon terugkeren naar het startpunt Enkhuizen, is de route nu verlengd langs de Friese kust met stadjes als Hindeloopen en Makkum, en wandel je over de Afsluitdijk via Den Oever, Medemblik en Wervershoof weer terug.

Een stuk IJsselmeerdijk te voet

Het meest bewerkelijke deel van de nieuwe route was tussen Den Oever en Enkhuizen. Soms hadden de routemakers de wind in de rug maar op sommige stukken kostte het uitzetten van een nieuwe route veel tijd. Het Hoogheemraadschap en de meeste pachters waren snel voor en waar nodig gaf een financiële regeling van de Provincie Noord-Holland het laatste zetje. Niet alle

wensen konden gerealiseerd worden, maar toch is een afwisselende route ontstaan waar de wandelaar kilometers kan genieten van prachtige uitzichten op het IJsselmeer, de laaggelegen Wieringermeer en het West-Friese land.

Na Den Oever gaat de route door het Robbenoordbos, het natuurgebied 't Wierholt (met een vogel observatiehut) en het Dijkgatbos. Het Zuiderzeepad maakt daar gebruik van stukken van het dit voorjaar aangelegde regionale Wandelnet. Bij de beide dijkaten – in april 1945 werd de dijk van de Wieringermeer hier opgeblazen – zijn in de loop van de jaren mooie natuurgebieden ontstaan met veel watervogels (te observeren aan de noordkant van het Noordelijk Wiel).

Aan de zuidkant van het bos gaat de route de dijk op die voor een belangrijk deel speciaal voor de wandelaar opengesteld is. Over hekjes, tussen de schapen en de soms hoge begroeiing door. Links de boten en rechts het uitzicht over het vlakke land. Tot voorbij de werkhaven Oude Zeug en ruim na een baken in de knik van de dijk. Daarna moet een aantal kilometer langs de weg onder aan de dijk gelopen worden om de Lama's op de dijk te omzeilen en de pachters die helaas geen toestemming wilden geven voor een doorgaande

LAW. Zo'n 4 kilometer voor Medemblik gaat de route weer de dijk op.

As geluk te koop weze zou, kocht je veuls te veul

Medemblik – een prachtige Zuiderzeepad – is terecht aan de route toegevoegd. Van Medemblik tot Wervershoof loopt het Zuiderzeepad samen met het Groot Frieslandpad. Langs kasteel Radboud, het stoommachine museum en de Vooroever. Bij Wervershoof gaat het Groot Frieslandpad door het West-Friese land, maar het Zuiderzeepad kiest voor de dijk, het IJsselmeer en het uitzicht. Bij mooi weer wemelt het van de boten en is de dijk van de Noordoostpolder en Oostelijk Flevoland goed te zien. Langs de proefpolder van Andijk, het drinkwaterproductiebedrijf van PWN en na de vuurtoren recht op Enkhuizen af.

Geheime Tip: Volgens wandelaars is de tweedaagse wandeling tussen Den Oever en Enkhuizen (46 km) erg mooi.

LOPEND VUUR

ROUTE

Rondwandeling Kollumer Waard

Een wandeling in het Lauwersmeer gebied door een open landschap over graskades, waar de stilte nog heerst. We kwamen in juni geen wandelaars tegen, dus er is nog ruimte genoeg. Bij de sluis bij Dokkumer Nieuwe Zijlen staat informatie over het ontstaan van de sluis en het water naar Dokkum, gerealiseerd na een watersnood, waarbij het gebied bij Dokkum het zwaar te verduren kreeg.

Het gebied is vogelrijk, we waren zo gelukkig om een blauwborst te zien naast o.a. rietgors, putter, lepelaar, grote zilverreiger, visdiefje, leeuwerik. Het gebied is er open, dus vooral bij een periode met mooie wolkenpartijen is het mooi lopen.

Routebeschrijving

Vanaf de bushalte Dokkumer Nieuwe Zijlen/parkeerplaats bij restaurant/herberg De Pater ga je de brug over en dan linksaf richting Munnikenzijl, de Kwelderweg in op het fietspad. Na de jachthaven die je aan de linkerkant passeert, kom je bij SBB parkeerplaats. Ga hier links en meteen bij informatie-

bord rechts het bos in. Pad naar links in het bos negeren, je komt langs een open plek in het bos en ga weer links het bos in. Op T splitsing linksaf grasweg en voor weiland linksaf. Je komt uit op betonfietspad hier rechtsaf. Je komt op asfaltweg uit, hier linksaf, je gaat langs restaurant bij Outdoorcentrum Natuurlijk Kollumeroord.

Bruggetje over, je gaat de blauwe route volgen. Op T splitsing linksaf, blauwe route. Na haventje linksaf langs het water aan je linkerkant blijven lopen. Na ongeveer 1 kilometer kan je niet verder meer en buigt het pad terug. Het pad loopt langs weiland, in bocht naar rechts gaat het langs sloot en bosrand aan je

linkerhand lopen. Verderop kom je bij de blauwe route uit, die je naar links gaat volgen (niet rechtdoor gaan!). Je gaat iets verder links het bos in. Bij paal KW17 ga je rechtdoor richting P. Je komt uit op asfaltweg, deze naar links volgen. Even later links over parkeerplaats en rechts voor pompstation Poldergemeel Kollumeroord een graspad in, witte route.

Op T splitsing linksaf graspad. Je komt uit bij een uitkijkpunt, hier ga je rechtsaf (ga wel even boven kijken, een mooi uitzichtspunt over het gebied van water en riet). Je gaat het bos door en komt aan het eind door een klaphek in een begrazingsgebied. Hier links aanhouden,

OM TE LOPEN

De totale route vanaf de bushalte Dokkumer Nieuwe Zijlen/parkeerplaats bij De Pater is 25 kilometer lang. Als je alleen de eerste ronde loopt, kom je op 17 kilometer uit. Automobilisten kunnen nog wat verder verkorten door de afstand tussen de twee lussen met de auto te overbruggen. De route bestaat grotendeels uit graspaden die in juni gemaaid waren. Met uitzondering van de tweede lus, waar een deel niet gemaaid was. Er wordt gewaarschuwd dat de route nat, modderig kan zijn na regenperiodes. Dokkumer Nieuwe Zijlen kan vanuit Dokkum met een bus bereikt worden, door de week uurdienst, geen weekenddienst. Horeca vind je bij Natuurlijk Kollumeroord; herberg De Pater is beperkt open, vooral voor lunch en diner. Daarnaast is er aan de Kwelderweg nog een kraam, met beperkte horeca. Honden kunnen niet mee op deze route. Het kaartje is gemaakt met openstreetmap. Groen is onverhard, rood is verhard.

steeds witte route. Je loopt door open rietvelden. Daar waar links wilgenbomen staan, ga je rechtsaf, bij paal KW08. 1e pad rechts, witte route. Als je dichterbij de weg bent gekomen, zie je links graspad naar de weg en naar een picknickbank gaan.

Hier ga je naar de weg (verlaat de witte route; als je een kleinere route wilt volgen, kan je hier rechtdoor gaan, zie de beschrijving verderop).

Je gaat hek door en komt op betonfietspad uit, hier linksaf het fietspad volgen. Eerst gaat het fietspad langs de weg, later gaat het fietspad van de weg af en na een vee rooster ga je linksaf een grasweg in, eerst langs de bosrand, later door open land. Je komt bij een uitzichtstoren uit.

Tot dit punt was het graspad gemaaid in juni. Daarna liepen we door een niet gemaaid deel, waar door wandelaars

Paarden houden het gebied open

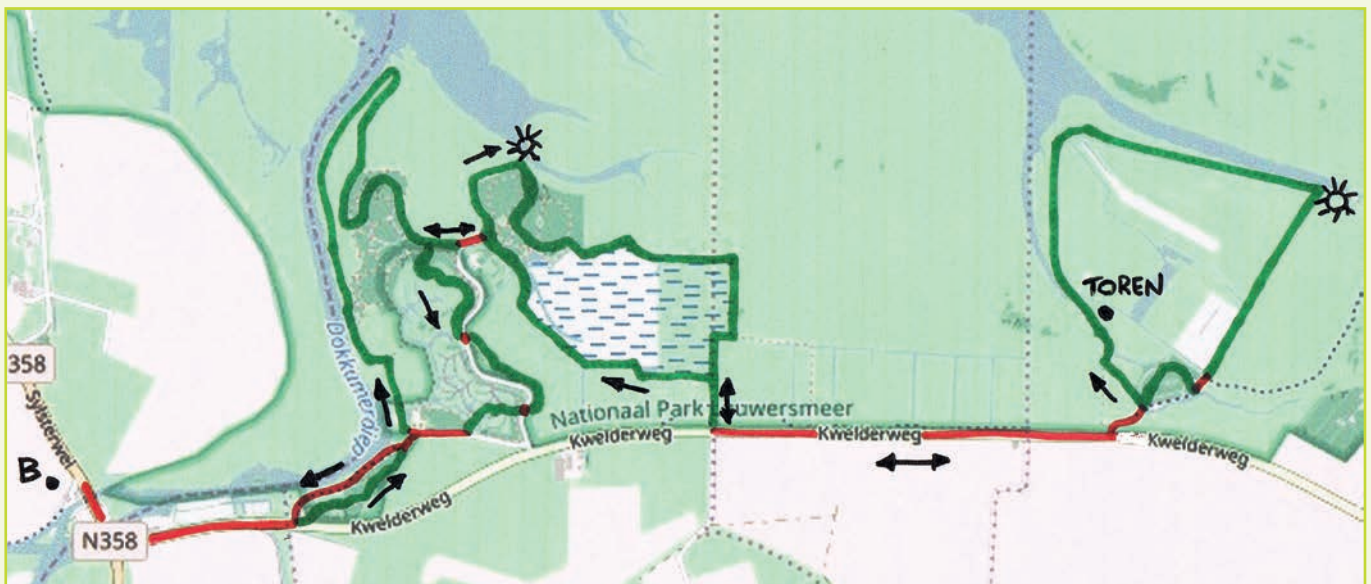
een paadje was ontstaan. Het pad gaat vanzelf naar rechts, omdat je niet meer verder rechtdoor kan door een water. Na de bocht kom je uiteindelijk bij een uitzichtpunt uit, een heuvel met palen afscheiding en een zitbank. Bij het uitzichtpunt, vóór een hek ga je rechtsaf een grasweg in.

Deze grasweg was weer gemaaid, De grasweg komt uit op een betonfietspad, hier rechtdoor. Na ongeveer 50 meter rechtsaf, graspad door bos in. Ga met de bocht naar links mee. Bij een zandweg rechtshouden, je komt weer op het fietspad uit. Hier rechtsaf, je hebt nu een rondje door dit deel van de Kollumer Waard gemaakt.

Je loopt nu weer terug over het fietspad naar het hek, waar je het eerste gebied had verlaten. Ga hier weer in en ga linksaf de witte route weer volgen.

Hier begint ook weer de beschrijving voor degenen die de verkorting lopen!

Volg het graspad totdat je door een hek het begrazingsgebied weer verlaat. Na het hek rechtdoor, links zie je een camping. Op T splitsing linksaf, een asfaltweg. Je gaat rechtdoor, waar de asfaltweg naar links gaat, een grasweg, de blauwe route. Dit stukje route heb je op de heenweg andersom gelopen. Bij paal KW17 linksaf, blauwe route. Via allerlei smalle paadjes door het bos en oversteken van asfaltweg, via de blauwe route kom je uiteindelijk uit op een asfaltweg, waar je rechts gaat. Bij ANWB 61081/2 linksaf betonfietspad (Slenkpad), je verlaat hier de blauwe route en komt op de parkeerplaats uit, waar je eerder de lus bent begonnen. Nu dezelfde weg die je heen omgekeerd heb gelopen, dus rechtsaf het fietspad naast de Kwelderweg uit. Tot de T splitsing, waar je rechtsaf de brug overgaat, waarna je hier weer de bushalte en parkeerplaats vindt.

LOPEND VUUR

ROUTE

Duinen en Valleien bij Oostvoorne

Wandelaars tijdens een TeVoet wandeling

De wandeling gaat over met eeuwen oude bomen omzoomde lanen van het Landgoed Mildenburg, over het Groene Strand, door nieuwe en oude duinen en valleien, rond de vogelplas het Breede Water en door het landgoed Strypemonde.

Routebeschrijving

De hele route is te belopen via het wandelroutenetwerk Voorne-Putten Rozenburg met de volgende knooppuntpalen: 18,11,69,16,17,53,52,51,12,51,65,83,68,72,71,59,54,35,64,61,77,74,67,75,18. De start van de wandeling is bij het oude gemeentehuis, Hoflaan 6, 3233 AN Oostvoorne.

Bijzonderheden van de route

De Burcht (Jacobaburcht)

Deze is te zien bij het startpunt van de wandeling (J op het kaartje), de route loopt er niet langs, dus je moet er even apart heen lopen.

De Burcht van Oostvoorne is een typisch mottekasteel. Dergelijke burchten werden vooral tussen 1150 en 1250 gebouwd. Bij voorkeur werd gebruik gemaakt van een natuurlijke verhoging in het landschap die dan verder werd opgehoogd.

Tot 1373 was de Burcht in het bezit van het machtige geslacht Van Voorne. De eerste telg van dit geslacht, Hugo, wordt in 1108 genoemd. Nadat in 1477 het graafschap Holland was opgegaan in het Bourgondische rijk verloor de Burcht gaandeweg zijn betekenis.

Landgoed Mildenburg

Dat dit ooit een imposant landgoed was (30 ha., vanaf de 18e eeuw) kun je nog zien aan de lanen waar een deel van is overgebleven. Nu vind je hier vooral een park met zeer gevarieerde natuur met een grote variëteit aan bloemen, planten en bomen, onder

andere in de stinsentuin. Verder zijn er reeën, vleermuizen, vogels, paddenstoelen en nog meer. De grote hoofdlaan is nog steeds indrukwekkend. Er was zelfs een doolhof naar het voorbeeld van het labyrint van Versailles! Verder kun je hier nog een oude "leimuur" zien, een 50 meter lange muur die de moestuin beschermde tegen de zilte en kille zeewind en die fruitbomen steun gaf.

Groene Strand en Oostvoornse Meer

Tussen de Maasvlakte en Oostvoorne ligt het Oostvoornse Meer. Het is ont-

De heropgebouwde Koepel Zeeburg voor leden van de 'Generale Dijkage'

OM TE LOPEN

De lengte van de wandeling is 17 km, verkortingen zijn altijd mogelijk via het wandelroutenetwerk. Waterdicht schoeisel is nodig. Start bij het oude gemeentehuis van Oostvoorne, Hoflaan 6, 3233 AN Oostvoorne. Parkeren naast het Gemeentehuis op de Hofweide e.o. OV vanaf Metrostation Spijkenisse Centrum met Connexion Lijn 103 richting Rockanje, uitstappen in Oostvoorne halte De Ruy en lopen naar de Hoflaan via het Elisabethhof en het Dorpsplein. Horeca met zeezicht is er in het duurzame project Aan Zee (H op het kaartje) en in paviljoen de Meidoorn bij het ZHL bezoekerscentrum Tenellaplas. Kaartje is gemaakt via opentopomap.org. Groen is onverhard/half verhard, rood is verhard.

Voor verdere informatie over het wandelroutenetwerk: zie <http://www.heerlijkbuiten.nl/routes/wandelpunten/wandelroutenetwerk-voorne-putten-rozenburg>

staan door zandwinning en de aanleg van de Maasvlakte. De bodem van het meer is hard en daarom geliefd bij duikers en surfers vanwege het fantastische zicht. Ook liggen er nog scheepswrakken uit de 19e eeuw. Duikers die willen overnachten kunnen dat doen in één

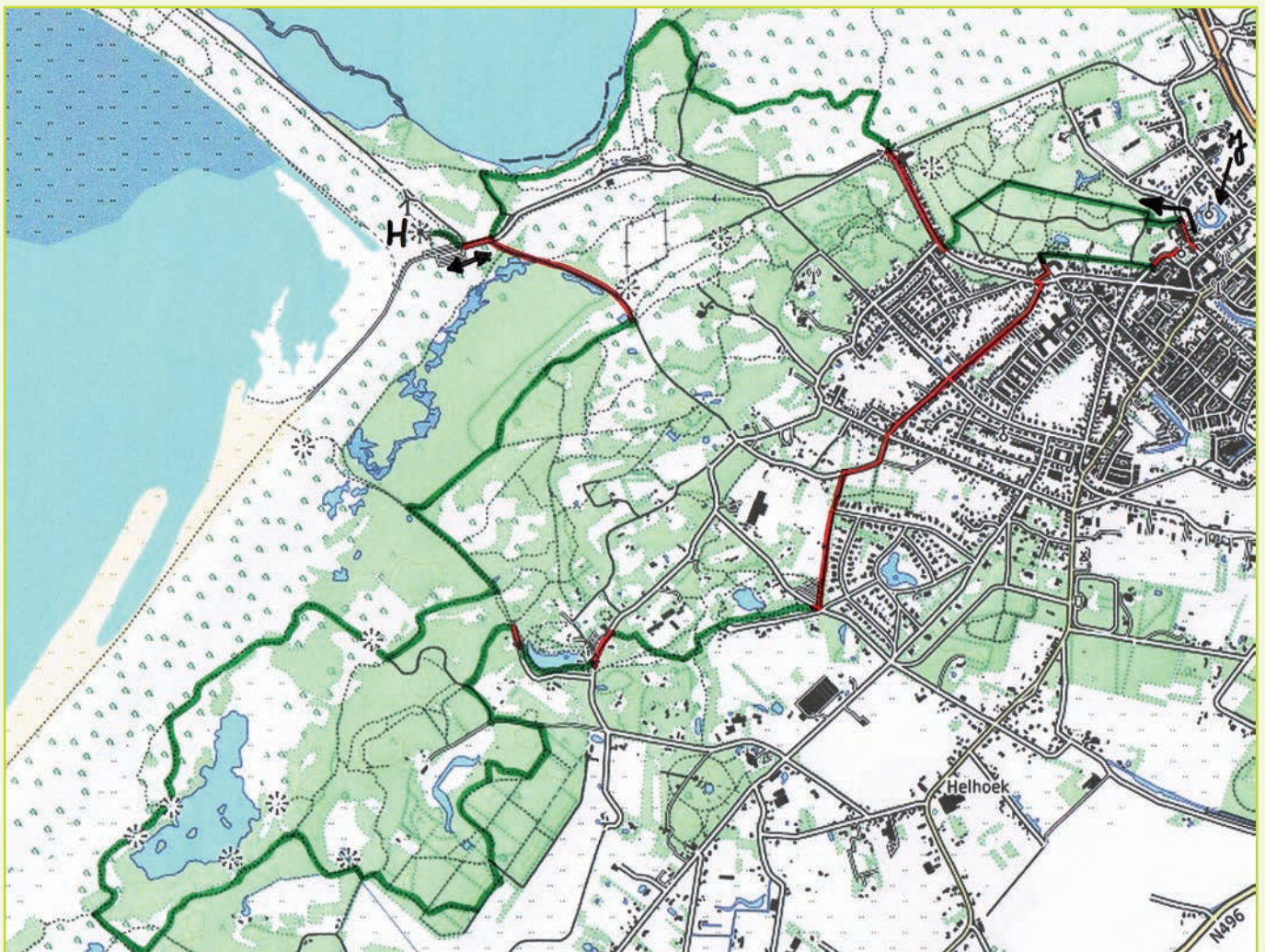

van de trekkershutten. Ten zuiden van het Oostvoornse Meer ligt het Groene Strand. Een oud stukje strand- en duingebied waar je heerlijk kunt wandelen en vogels kan spotten vanuit de kijkhut.

Duingebied

De Duinen van Oostvoorne zijn 264 hectare groot en hebben een unieke kalkrijke flora. Het is een heerlijk gebied om doorheen te dwalen. Zeker op een doordeweekse dag is het hier heerlijk

rustig. Het enige wat je dan tegenkomt, zijn IJslandse pony's en Galloway runderen. Die houden het gebied open zodat de duinen kunnen stuiven. In en rond de poelen vind je amfibieën en bijzondere insecten. De voedselarme en afwisselend droge en natte gronden bieden een keur aan bijzondere duinvegetatie. In de vochtige duinvalleien komen orchideeën en parnassia voor. Bij het bezoekerscentrum Tenellaplas kom je alles te weten over de flora en fauna in dit unieke gebied.

LOPEND VUUR

ROUTE

Rondwandeling Vorden

Delen van de Veengoot wél toegankelijk, deze niet ...

Rond Vorden zijn verschillende mooie wandelingen te maken. Op het landgoed Hackfort heeft Natuurmonumenten verschillende wandelpaden gerealiseerd. Deels door oude paden, die vroeger dood liepen te verlengen, zodat er op gewandeld kan worden.

Ook zijn er paadjes langs enkele drukke wegen gemaakt, zodat je niet meer op 'druk asfalt' hoeft te lopen. Het Waterschap heeft delen langs de Veengoot opengesteld. Merkwaardig is het dat bepaalde stukken langs de Veengoot niet belopen mogen worden, terwijl er een mooi gemaaid onderhoudspad aanwezig is. TeVoet heeft helaas geen actieve vertegenwoordiging in dit deel van het land om hier eens verder in te duiken. TeVoet maakte een wandeling langs wel toegestane delen van de Veengoot en over zoveel mogelijk onverharde paden.

Het landschap is te karakteriseren als coulissenlandschap met veel loofbomen.

Routebeschrijving

Komend vanaf het perron van het station Vorden ga je linksaf, asfaltweg volgen (Enkweg). Ga met de bocht mee naar rechts. Weg oversteken en linksaf, fietspad langs de weg. Eerste weg rechtsaf bij paddenstoel 20453. Paadje langs asfaltweg. Het pad buigt naar rechts. Rechtsaf bruggetje over en linksaf langs het kasteel van Vorden. Aan het eind

rechtsaf, klinkerweg en daarna linksaf (bij keuzepunt (kzp) E40). Bruggetje over, pad volgen. Nu eerste paadje linksaf, buigt naar links. Doorlopen tot klinkerweg, deze oversteken en rechtdoor laantje in (wit/rode markering). Na een bruggetje over de Veengoot rechtdoor en dan het volgende pad rechtsaf. De Veengoot voegt zich later weer bij het pad. Links van de Veengoot blijven lopen. Fietspad en asfaltweg oversteken en rechtsaf brug over en meteen linksaf pad langs de Veengoot (je loopt dus aan de andere kant van de Veengoot verder). Asfaltweg oversteken bij brug met sluisje en rechtdoor (Hackfort NM). Pad dat naar rechts buigt nemen (rechtdoor verboden toegang). Aan het eind linksaf klinkerweg op. Daarna eerste zandweg linksaf (blauwe route). Brug over en rechtdoor (ook hier is aan beide kanten de Veengoot niet opengesteld). Bij kzp C70 rechtsaf asfaltweg (later bord Riethuisweg). Bij kzp C27 rechtdoor, bij kzp W20 rechtsaf zandweg (blauwe en rode route). Eerste pad linksaf (rechtdoor is verboden toegang). Het pad maakt enkele bochten door het weiland. Vlak vóór een asfaltweg ga je rechtsaf, een paadje langs de asfaltweg. De Veengoot weer over en paadje langs de asfaltweg vervolgen. Bij kzp C77 linksaf, de asfaltweg over en twee sporen weg in. Je komt langs de Rietberg, een zelfbedienings rustpunt (koffie, appelgebak e.d.). De Veengoot weer over en rechtdoor. Het twee sporenpad wordt zand- en graspad. Rechtsaf (wit/rode markering volgen). Wordt weer zandweg en daarna grindweg. Na

Leuke Zelfbedieningsshoreca

OM TE LOPEN

De beschreven route is 18 kilometer lang. Start is bij het station van Vorden. Automobilisten kunnen hier ook parkeren. Er is onderweg horeca te vinden bij de kastelen van Vorden en Hackfort, in Wichmond en bij het vermelde zelfbediening horecapunt. In Vorden zelf zijn ook diverse horecagelegenheden, o.a. tegenover het station.

Natuurmonumenten heeft ook een aantal kortere wandelroutes uitgezet in het gebied, zie de website. Rob Wolfs heeft ook een wandeling in het gebied, zie www.wolfswandelp.nl

boerderij rechtsaf (wit/rood nog volgen). Baakse beek over. Aan het eind linksaf zandweg. Je loopt nu een stukje van de route, waar je na een rondje bij Wichmond weer in tegengestelde richting overkomt.

Je komt langs een horeca gelegenheid (het Ludgerus) aan je linkerkant in een voormalige school. Asfaltweg kruisen en rechtdoor zandweg in. Vóór een hek ga je linksaf, ga door een weiland. Vóór asfaltweg linksaf graspaadje parallel aan asfaltweg. Daarna een stukje over de asfaltweg. Vóór de Baakse beek ga je linksaf, onderhoudspad langs de beek. Klinkerweg oversteken (rechts een brug) en weer rechtdoor graspad langs de beek. Bij volgende brug linksaf, asfaltweg op, tot je weer bij de voormalige school

komt met horeca gelegenheid. Hier nu rechtsaf, je hebt het rondje gemaakt. Op de zandweg nu rechtdoor. Je gaat een brug met stuw over en rechts de weg vervolgen. Dit wordt een klinkerweg. Vóór asfaltweg rechtsaf paadje in. Bij ksp W19 rechtdoor, je ziet in de verte aan je rechterhand het kasteel van van Hackfort. Aan het eind rechtsaf zandpad in, richting het kasteel.

Rechtdoor (groen route), bruggetje over. Na het bruggetje linksaf. Bij Y splitsing linksaf (groene route). Eerste paadje links (je verlaat de groene route) en loopt naar de watermolen van Hackfort. Linksaf de brug over bij de watermolen. Iets verderop is een horeca gelegenheid en een historische moestuin (vrij toegankelijk). Je gaat rechtsaf paadje langs klinkerweg.

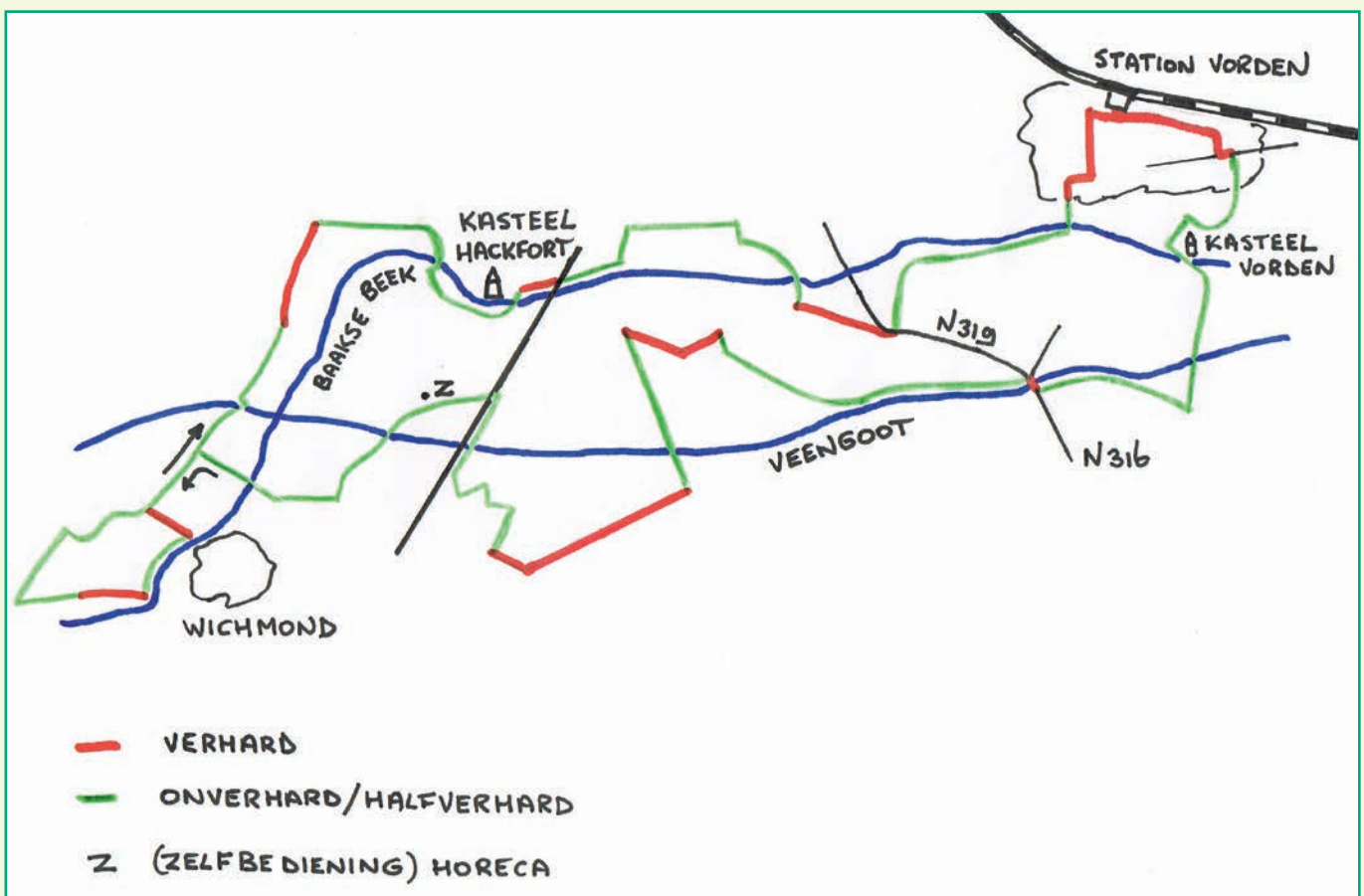
De asfaltweg oversteken, langs slagboom, zandpad in (je hebt de beek aan je rechterhand). Pad buigt naar links. Vóór de asfaltweg rechtsaf over houten bruggetje. Nu de eerste weg rechtsaf, breed zandpad langs slagboom. Bruggetje over (de oorspronkelijke brug is in de 2e wereld oorlog verwoest en vele jaren later is er weer een nieuwe brug gekomen). Je komt uit op een klinkerweg. Hier linksaf en bij voorrangsweg met ANWB bord 20153 rechtsaf fietspad langs de weg op. Na ongeveer 75 meter de weg oversteken (voorzichtig!). Bospaadje ingaan met Natuurmonumenten

Boodschap van de koe: geen honden hier

bord Hackfort. Bruggetje over en bij Y splitsing linksaf. Volgende Y splitsing rechtsaf. Je komt uit op klinkerweg, in Vorden, rechtdoor.

Weg oversteken, paadje langs beek volgen. Nu op kruising paadje linksaf over bruggetje. Komt uit op klinkerweg, rechtdoor. Vóór de kerk ga je rechtsaf. Na hotel Bakker aan je rechterhand ga je linksaf (wat verder bord Insulindelaan). Molenweg kruisen. Aan het eind rechtsaf naar het station.

De mooiste wandelingen door Midden-Delfland

Midden-Delfland, een ideaal wandelgebied. Landschappelijk bijzonder: een veen-weidegebied achter de duinen, lichtgolvend door de oude kreekgruggen. Cultuurhistorisch bijzonder: de oudste bewoningssporen uit de IJzertijd 3000-4000 jaar geleden, latere sporen uit de periode waarin Holland als eenheid ontstond zo rond het jaar 1000. En de duidelijke aanwezigheid van de moderne tijd: een groene weidse oase omgeven door grote steden en zware industrie. Om het geheel eigen karakter van dit zeer gevarieerde gebied te ervaren is de beste manier uiteraard er doorheen te wandelen. Dan zie je de details en de bijzondere elementen, ervaar je de ruimte en de kleinschaligheid, de authentieke sfeer van de fraaie gebouwen en de landschappelijke schoonheid.

Ommetjes zijn aangevuld met dagtochten

Met de 40 Ommetjes had de Midden-Delfland Vereniging dit gebied al stevig op de wandelkaart gezet. "Ommetjes": korte rondwandelingen van 3 tot ruim 8 km, met elk een eigen landschappelijk of cultureel hoogtepunt. Omdat er sinds de eerste publicatie daarvan, nu circa 10 jaar geleden, veel is veranderd in het gebied zijn ze onlangs herzien en in vernieuwde vorm uitgebracht.

Voor wie er steviger tegen aan wil, zijn daar nu 15 dagtochten van 20-30 km aan toegevoegd: 6 lijnwandelingen, 6 rondwandelingen en 3 tweedaagse tochten. Hierbij één superronde van ca 70 km, de Eef Boeve Ronde, langs de hele buitenrand van het gebied. (Eef Boeve: de Tevoeter en de nestor van het wandelen in Midden-Delfland.) Met deze serie wandelingen wordt het hele Midden-Delfland tussen Delft, Schiedam, Maassluis en Wateringen bestreken, uitgebreid met het groen aan de oostzijde (tot de lijn Berkel-Zoetermeer). Ondanks de barrière van spoorlijn, kanaal en snelweg komt dat gebied sterk overeen met het eigenlijke Midden-Delfland.

Highlights van de wandelingen

Om de bijzondere elementen tijdens die wandelingen niet te missen wordt bij de dagtochten een beschrijving van die highlights gegeven. Daarbij wordt vaak de geschiedenis van zo'n plek of gebouw besproken. Wist je bijvoorbeeld waar de naam "Midden-Delfland" vandaan komt? (Ongeveer vanaf het jaar 1000 werden de veengebieden rond Delft ontgonnen vanuit het Hof van de graaf van Holland in Delft – het Hof van Delf(t)land. Je had het Oost- en het Westland; de Tanthofkade was ongeveer de grens. In de loop der tijd hebben het Oost- en Westland wat moeten inschikken en heeft het Midden-Delfland zich daartussen gevormd.) Of waar de naam "Zweth" voor staat? (Oorspronkelijk voor een grens tussen twee bestuurlijke gebieden.) En hoe het zit met de Buiten- en Binnenwatersloot in Delft? (Oorspronkelijk één afvoerkanaal, de Watersloot. Na aanleg van de stadsvest in 1355 gescheiden door de – inmiddels al weer verdwenen - Waterslootsepoort.) Enzovoort, in totaal meer dan 80 aandachtspunten! Natuurlijk zijn met zo'n aantal routes in een betrekkelijk klein gebied overlappingen onvermijdelijk, ook al hebben we Midden-Delfland uitgebreid met een stukje Oostland. Maar we zien dat niet

als een bezwaar: niet alleen blijven er voor iedere route genoeg unieke stukken over, ook loop je vaak in tegenovergestelde richtingen. En als je alle routes gaat lopen zal je ook de seizoenvariaties fraai kunnen meemaken!

Gebruik van het wandelknooppuntennetwerk Hof van Delfland

Zowel de Ommetjes als de 15 Dagtochten maken gebruik van het Wandelknooppuntennetwerk Hof van Delfland; in de routebeschrijvingen is een kaart met de knooppuntnummers opgenomen. Ze volgen zo mogelijk onverharde, halfverharde of fietspaden en Boerenpaden; alleen in de (spaarzame) situaties waar dat niet mogelijk is volgen we wegen met autoverkeer.

De lijnwandelingen en de tweedaagse beginnen en eindigen bij een OV-punt (bus-trein-metrohalte), zodat je altijd gemakkelijk bij je uitgangspunt terug kunt komen. Voor de rondwandelingen kun je uiteraard zelf een beginpunt kiezen. De routebeschrijvingen zijn als PDF te vinden op de website van de Midden-Delfland Vereniging, (www.middendelflandvereniging.nl), de Wandelknooppuntenkaart kun je vinden op www.wandelen123.nl.

Wandelen over Netwerken: YES!

En graag één digitale wandelrouteplanner voor ALLE netwerken.

In de Algemene Ledenvergadering van TeVoet, op 20 mei 2017, werd

het rapport Wandelen over Netwerken: YES! gepresenteerd. Het rapport is in het afgelopen jaar door een zestal TeVoeters opgesteld. In Nederland zijn door verschillende instanties met overheidsgeld veel wandelnetwerken met knoop- of keuzepunten (WKP) gerealiseerd. Dat is heel mooi voor de wandelaar, want netwerken vergroten de wandelmogelijkheden in meestal aantrekkelijke wandelgebieden, en maken door de bewegwijzering het wandelen laagdrempeliger. Bij de meeste wandelnetwerken is ook een digitale wandelrouteplanner beschikbaar. Al die planners lijken een beetje op elkaar, maar verschillen in mogelijkheden en bereik. Ze zijn beperkt tot de omvang van het wandelnetwerk en tot gebruik van uitsluitend WKP netwerken. Er wordt niet over de netwerk grens gekeken terwijl je als wandelaar niet wil worden begrensd door een streek of provinciegrens.

Uitgangspunten en selectiecriteria

Reden genoeg voor TeVoet om stil te staan bij essentiële uitgangspunten, zoals hoe bepaalt een wandelaar een route, welke selectiecriteria zijn van toepassing en wat verwacht de wandelaar als uitkomst.

Na het onderzoeken van de bestaande planners is er door de werkgroep een specificatie opgesteld van de gewenste mogelijkheden van een ideale planner. Dit is te zien als een uitbreiding van de beperkte mogelijkheden van de bestaande digitale planners. Samenvattend kan de wandelaar met de ideale planner:

- zoeken, bekijken en vinden van een bestaande wandeling die voldoet aan de wensen;
- aanpassen van een gekozen bestaande wandeling (of combinatie van bestaande wandelingen), eventueel door gedeeltelijk gebruik te maken van een WKP;
- om de planner wandelingen te laten voostellen op basis van opgegeven criteria met de mogelijkheid om deze route aan te passen;
- uitzetten van een route door het selecteren van een lint knooppunten

(huidige generatie wandelplanners).

Specificatie vrij beschikbaar

TeVoet heeft niet de intentie om zelf een planner te bouwen. Daarom stelt TeVoet de specificatie ter beschikking aan alle betrokkenen in de wandelsector. Betrokkenen zoals de bedrijven die digitale wandelrouteplanners bouwen, de opdrachtgevers als recreatieschappen, gemeenten, wandelbelangenorganisaties, etc. en uiteraard ook aan de financiers, in de meeste gevallen provincies.

Oproep

Een gebruiksvriendelijke digitale wandelrouteplanner zal het gebruik van

WKP-netwerken en bestaande wandelpaden vergroten. TeVoet wil dan ook alle organisaties die op een of andere manier kunnen bijdragen aan het tot stand brengen van de in deze notitie geschetste wandelrouteplanner oproepen dat ook daadwerkelijk te doen. En er gezamenlijk voor zorg te dragen dat een dergelijke wandelrouteplanner gratis (op alle gangbare platforms) ter beschikking komt en daarmee dus ook alle bestaande wandelingen en WKP-netwerken. Laten we helder zijn: het gaat om de wandelaar en zijn of haar wandelplezier! Rapport en informatie te verkrijgen bij Bertie Schonk, mail: j.schonk@me.com.

Wandelen over Netwerken: YES!

En graag één digitale wandelrouteplanner voor *alle* netwerken

Wergroep Digitale Wandelrouteplanner van TeVoet

Correspondentie: j.schonk@me.com

April 2017, versie 2.1

Munnikenland weer goed te belopen

In de afgelopen jaren is een groot deel van het Munnikenland, het gebied rond Loevestein, veranderd van agrarische bestemming naar waterberging/natuurgebied. Per 1 januari van dit jaar is het beheer van een groot deel van het Munnikenland overgedragen aan Staatsbosbeheer (SBB). Vele rasters die er stonden zijn nu verdwenen en daar waar er rasters stonden, kunnen deze nu via klaphekjes worden gepasseerd.

Natuur in het gebied

In het gebied zorgen paarden en koeien ervoor dat het gebied open blijft, waardoor de functie van waterberging wordt gehandhaafd. Hoeveel vee hiervoor nodig is, zal de komende jaren moeten blijken. Op dit moment is het gebied nog vrij kaal. Het gras moet nog goed opkomen. Voor de vogelliefhebbers betekent dit dat er veel vogels aanwezig zijn, die van water en kale vlaktes houden. We zagen in mei o.a. kluten, lepelaars, zilverreigers, zwarte sterns, visdiefjes, bergeenden die vooral een voorkeur hebben voor de eilandjes die zijn ontstaan, omdat daar geen vossen kunnen komen. In hoeverre deze eilandjes kaal blijven en dus aantrekkelijk voor deze vogels moet worden afgewacht. E.e.a. is ook afhankelijk van hoge waterstanden in de Waal, waardoor het gebied zal

overstromen, wat een remmende werking zal hebben op de vegetatie groei.

Wandelen in het gebied

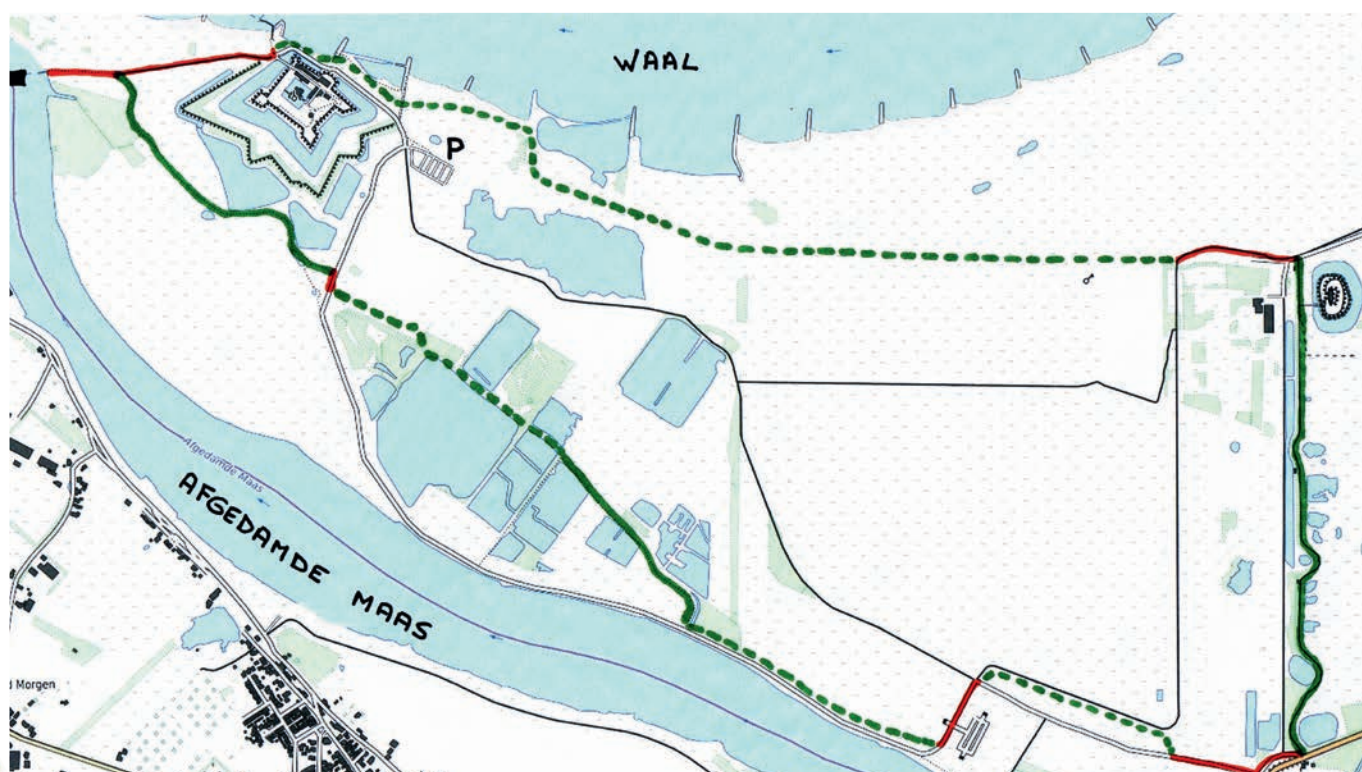
Het gebied is grotendeels vrij toegankelijk voor de wandelaar respectievelijk degene die wil struinen in het gebied. In de oude situatie kon je een grote ronde maken via de Maas en Waalkant met als verbinding hierbij de oude dwarsdijk aan de oostkant, de Nieuwendijk. De naam Nieuwendijk is wat verwarrend geworden, omdat er parallel een geheel nieuwe dijk met fietspad is gelegd. Deze dijk is zeer breed, zodat je bovenop of onderlangs ook zou kunnen wandelen, maar lopen over de oude Nieuwendijk is aantrekkelijker.

De grote ronde kan je nog steeds maken, alleen loop je niet meer over het oude Maasdijkje, waar nu de weg

OM TE LOPEN

Je kunt de wandeling beginnen bij de parkeerplaats bij Loevestein of vanuit Woudrichem komen met het voetveer dat Woudrichem met het Munnikenland verbindt (voor vaartijden zie www.footveerwoudrichem.nl). Woudrichem is per bus of per veer te bereiken vanaf het station van Gorinchem. Horeca is in het slot Loevestein en in Woudrichem. Groen is onverhard, rood is verhard. Een onderbroken groene streep betekent dat er geen echt pad is, maar dat je zelf je weg zoekt (struinen). Het kaartje is gemaakt met behulp van openstreetmap.

voor autoverkeer naar Loevestein op is gelegd. De oude weg naar Loevestein, die meer landinwaarts ligt, is nu een fietspad geworden. Je loopt nu meer landinwaarts tussen de plassen door die zijn ontstaan door eerdere kleiwinning voor de baksteenindustrie. Op bijgaand kaartje is de route zo goed mogelijk ingetekend. Een groot deel van de route heeft geen pad, maar je loopt een bepaalde richting op. Aan de Waalkant geeft het kaartje van OpenTopomap niet de huidige situatie weer. Aan de Waalkant is zoveel grond afgegraven dat er waterplassen zijn ontstaan. Je loopt langs een raster, waarachter waterplassen zijn met eilandjes. De wandeling is het hele jaar te belopen met uitzondering van perioden met hoog water, dan zal een deel van het gebied overstromen.

Spoorwegovergang Alverna bij Heemstede opnieuw gesloten

We hebben al diverse malen over deze spoorwegovergang bericht, met als laatste bericht dat de overgang weer open was en zou blijven na een gerechtelijke uitspraak.

Helaas hebben Gedeputeerde Staten van Noord Holland nu besloten om de

overweg te sluiten. Voor Pro Rail reden om meteen weer hekken te plaatsen.. De gemeenteraad van Heemstede is meegegaan met het voorstel van het college van Heemstede om tegen dit besluit niet in beroep te gaan. Het argument dat overheidsinstanties elkaar niet

moeten bevechten, zorgde ervoor dat de meerderheid die in principe tegen sluiting is, geen meerderheid werd bij het voorstel om in beroep te gaan. De Fietsersbond en Wandelnet hebben besloten om wel beroep aan te tekenen tegen dit besluit, wordt vervolgd....

Appeldijk bij Heukelum geasfalteerd en niet geasfalteerd

De appeldijk in Heukelum vóór de 'verbetering'

De gemeente Lingewaal is nogal gecharmeerd van asfalt. Enige jaren geleden werd een mooi grasdijkje aan de rand van het Lingebos geasfalteerd, zodat racefietsers hier ook hun gang

op konden gaan. Nu was de Appeldijk bij Heukelum langs de Linge aan de beurt. Een mooi gravelpad dat door langzaam verkeer, wandelaars en recreatie fietsers wordt

gebruikt, moest geasfalteerd worden. Om te voorkomen dat er te hard gefietst zou worden, had wethouder Griedo Bel bedacht dat het fietspad niet te breed moest worden. Het asfalt werd aangebracht en het regende klachten van fietsers en wandelaars. Fietsers konden elkaar niet goed passeren, een enkeling kwam ten val, want uitwijken kon niet, er was een steile overgang van asfalt naar de gras-kant. Wandelaars hoorden fietsers niet aankomen, omdat het asfalt te stil was. De gemeente zag zich genooddaakt om tijdelijk éénrichtingverkeer in te stellen, hetgeen ook weer voor de nodige commotie zorgde.

Nu is er Schots graniet aangebracht, waarbij de weg breder is gemaakt. Wandelaars horen fietsers weer aankomen en er kan weer veilig gepasseerd worden. Extra kosten een kleine 10.000 euro.

Ontdek de natuur dichtbij huis

Van 14 t/m 29 oktober vieren we in heel Nederland de Week van het Landschap. Zestien dagen boordevol activiteiten voor jong en oud om de natuur dichtbij huis te beleven. De provinciale Landschappen laten graag zien hoe mooi en divers die natuur is door excursies te organiseren, wandel-, vaar- en fietstochten en themadagen zoals een paddenstoelendag, kookworkshops, streekmarkten en nog veel meer. Ga mee met de boswachter of ga er zelf op uit met een wandel- of fietsroute en ontdek de natuur dichtbij huis.

Laat je verrassen

De natuur dichtbij huis heeft vaak vele verrassingen in petto. Ga mee met de boswachter en kijk door zijn ogen om je heen. Ineens ontdek je nieuwe dingen, hoor je verschillende vogels. Of beleef

je de geschiedenis van een landgoed. Ook kinderen worden niet vergeten in de Week van het Landschap! Voor hen zijn er speurtochten, knutselactiviteiten en excursies speciaal voor de jeugd. Alle activiteiten tijdens de Week van het Landschap, staan vanaf 6 september op www.weekvanhetlandschap.nl

Natuur, landschap en cultureel erfgoed

De 12 provinciale Landschappen beschermen, beheren en ontwikkelen in totaal ruim 110.000 hectaren natuur, landschap en cultureel erfgoed (molens, kerken, kastelen) in Nederland, voor mensen, planten en dieren. Daarnaast organiseren zij allerlei activiteiten om natuur en landschap te beleven. Ze worden gesteund door ruim 300.000 huishouders en duizenden vrijwilligers.

Het 100ste Klompenpad is geopend!

Een geweldige mijlpaal: het 100ste Klompenpad is geopend! Op 31 mei bereikten we een geweldige mijlpaal. Toen is het 100ste Klompenpad, het Jufferpad, in Renswoude geopend. Het eerste Klompenpad, het Schutpad, openden we in 2002 in het buitengebied van Leusden. We herstelden onder andere een oud Kerkepad en de route ging over onverharde paden via boerenland en landgoederen. Een wandelconcept was geboren.

Wandelnetwerk Alblasserwaard en Vijfheerenlanden gerealiseerd.

TeVoeters lopen over een graskade richting Ottoland

Op 31 maart vond in Ottoland de officiële opening plaats van het wandelnetwerk Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Hierdoor is het gebied via wandelknooppunten beloopbaar geworden. Als basis van het wandelnetwerk zijn de verschillende LAW's en plaatselijke routes opgenomen. Daarna is het netwerk vergroot door verbindingen te leggen tussen deze routes, daar waar mogelijk zoveel mogelijk over onverharde of autoluwe routes.

Openbare graskades

Het gebied kent vele graskades die in bezit zijn van het Waterschap Rivierland met een openbare status. Een aantal van deze kades waren echter niet meer beloopbaar omdat in de loop van de tijd aan één kant geen verbinding meer was. Door het plaatsen van bruggetjes zijn deze kades nu weer te belopen. (NB: op 12 mei ging de TeVoet wandeling van Boven Hardinxveld naar Goudriaan deels over nieuwe opengestelde kades). Ook kon in het project door medewerking van de eigenaar een boerenlandpad worden gerealiseerd, zodat een saaie asfaltweg vermeden kan worden.

Door de kades in het netwerk op te nemen, is het voor de wandelaars duidelijk dat de kade openbaar toegankelijk is, wat het recreatieve gebruik zal verhogen.

Inbreng van Tevoet

Ook in dit project hebben leden van onze vereniging TeVoet weer een bijdrage geleverd. Enerzijds door inbreng

van gebiedskennis, waar loopt een kade die mogelijk kan worden opgenomen, waar is een leuk paadje, dat een saai stuk overbrugt enzoverder. Daarnaast is een bijdrage geleverd bij de controle van het netwerk. De gedeputeerde van

Zuid-Holland memoreerde de inbreng van TeVoet bij de opening nadrukkelijk.

Waar te vinden

Er is een kreukvaste en waterafstotende kaart gemaakt van het hele gebied (twee-zijdig), die voor euro 7,95 kan worden aangeschaft. Op de kaart is ook aangegeven als honden niet welkom zijn en of er sprake is van afsluiting in het broedseizoen. De adressen waar de kaart te koop is, kan je vinden op de website www.wandelenindepolder.nl. Daar vindt je ook informatie over de digitale routeplanner en de wandelapp van Wandelnet wandelen123.

Oude Tiendweg bij Giessen Oudekerk

Marker Wadden:

een nieuw stukje Nederland met
12 kilometer onverharde paden

Het toekomstige pad, links het toekomstig moeras, rechts het Markermeer

Het project Marker Wadden

Er worden vijf eilanden opgespoten. Dit gebeurt met zand, klei en slib uit het Markermeer. In bepaalde delen wordt het Markermeer daardoor dieper, wat een positief gevolg voor de visstand heeft. De eilanden krijgen deels flauwe oevers. Er wordt een strandwal gemaakt, waar achter een ondiep moeras moet ontstaan met waterplanten en riet. Hierdoor zal het vogellevens een mooi gebied krijgen.

Recreatie eiland

Eén van de eilanden zal opengesteld worden voor de recreant. Er komt 12 kilometer wandelpad beschikbaar, dat met slingers over het eiland gaat. Het gaat om het eerste eiland, dat nu opgespoten is. Er wordt een natuurhaven aangelegd in de vorm van een beschutte baai, met een aantal aanlegplaatsen. De nieuwe haven is het startpunt van enkele wandelpaden door de duinen en langs de rietvelden. In de zomer van 2018 worden de wandelpaden en de natuurhaven geopend. In 2020 worden er uitkijktorens en vogelkijkhutten gemaakt. Het recreatie eiland bevindt zich links boven op het kaartje.

Nu al nieuwsgierig naar de ontwikkeling

Natuurmonumenten organiseert vaarexkursies naar het eiland, waar dan onder begeleiding een wandeling wordt gemaakt op het eerste eiland. Het vertrek is uit Lelystad, waar met een groot zeilschip naar het eiland wordt gevaren. Onderweg is er een lezing over de ontwikkeling. Voor vogelliefhebbers is het eiland nu leuk door de aanwezigheid van vogels die op pioniergebieden afkomen. We zagen soorten zoals lepelaar,

kluut, bonte strandloper, bontbekplevier, zwartkopmeeuw.

Het artikel is tot stand gekomen met behulp van brochures van Natuurmonu-

umenten en een excursie op het eerste eiland. Verdere informatie over de ontwikkeling en de voortgang is te vinden op www.markerwadden.nl en op www.natuurmonumenten.nl

Het is niet altijd mogelijk om wandelingen in het blad tijdig aan te kondigen. Kijk geregeld op onze website voor aankondigingen van wandelingen: www.tevoet.nl
We zetten hier o.a. wandelingen van het wandelcafé Leiden en Hans Hartmann wandelingen op.

Zondag 17 september 2017

Hans Hartmann wandelingen:
Hoekse Waard/ Strijensas/ TOP Strijensas/Oeverlanden/ Hollands Diep/ Mariapolder.

Start: Restaurant De Batterij, Sassedijk 6a, 3292 LD Strijensas (N51 42.888 E4 35.269).

Zaterdag 23 september 2017

Boerenlandwandeling vanuit Woubrugge

De wandeling is 18 km, waarvan de helft onverhard is. We lopen een groot deel over boerenlandpaden langs akkers en door weilanden. Aan het eind van de wandeling volgen we een groenstrook aan de rand van Alphen a/d Rijn. Woubrugge is bereikbaar per bus vanuit Alphen a/d Rijn (halte Kruisweg/ brug). Parkeergelegenheid is er rond de kerk. Afstand: 18 km, kan afgekort worden tot 15 km.

Verzameltijd en plaats: Om 11 uur (na aankomst van de bus uit Alphen a/d Rijn) bij restaurant Disgenoten, Raadhuisstraat.

Inl.: Lia Trimp, e-mail: cp.trimp@casema.nl

Zondag 1 oktober 2017

Hans Hartmann wandelingen:
Krimpenerwaard/Krimpenerhout

Start: Sporthal 'De Boog', Krimpenerbosweg 2 b, 2923 LA Krimpen aan de IJssel (N51 54.683 E4 37.153).

Zaterdag 14 oktober 2017

Prachtige wandeling langs de Reeuwijkse plassen, de Hollandse waterlinie en door de polders.

Startpunt is station Gouda Goverwelle om 11.00 uur. Eerst door het Goudse Hout, een fraai aangelegd bos naar de Reeuwijkse Plassen, vandaar naar de Prinsendijk, een belangrijke kade uit de Hollandse Waterlinie en via de Steinse Polder weer terug naar station Goverwelle. Langs vogelgebieden, fraaie ongerepte natuurgebieden en weilanden. Sommige stukken kunnen modderig zijn, gaarne rekening houden met schoeisel.

Onderweg zijn horecagelegenheden voor de lunch en een thee- of koffiepauze. De hele route is 16 km lang en kan ingekort worden tot 12 km.

Svp aanmelden bij Peter Both; Email ptboth@hotmail.com of 0629625545

Zondag 15 oktober 2017

Hans Hartmann wandelingen
Alblasserwaard/ Vijfheerenlanden/ Zouwe.

Start: SVR-camping De Victorie Broekseweg 75-77, 4231 VD Meerkerk (ZH) (N51 56.249 E4 57.980).

Zaterdag 11 november 2017

Bijeenkomst voor actieve TeVoet leden

Diverse data

14 en 15 oktober 2017

Dagen van de trage wegen in België, zie www.tragewegen.be

14 tot en met 19 oktober 2017

Week van het landschap, zie www.weekvanhetlandschap.nl

Grienduifietspont vaart naar Ottersluis

Net zoals vorig jaar vaart er in het seizoen weer een pont van het Biesbosch centrum naar de Ottersluis

Ook voor wandelaars een mooie gelegenheid om een saai stuk asfalt (met fietsverkeer) te vermijden.

Zie de website van het Biesbosch centrum Dordrecht

Wandelen op Tiengemeten

In het seizoen per waterbus te bereiken vanaf Dordrecht en Rotterdam, zie www.waterbus.nl

Foto Kees Rotteveel